

Hea klient!

Jõudluskontrolli Keskuse jaoks on viimase kvartali märksõnaks olnud ICARi eritempel. Eesti vanasõna ütleb, et tibusid loetakse sügisel. Ka Jõudluskontrolli Keskuse tööd ja tegemised ei jää pärast eritempli saamist seisma. Oleme tänaseks juba alustanud lammaste jõudluskontrolli süsteemi arendamist koostöös Eesti Lambakasvatavate Seltsiga. Koostöös Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu ja Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsiga oleme võtnud eesmärgiks pakkuda oktoobri alguseks ka lihaveisekasvatavatele võimalust oma karjaandmeid sisestada ja vaadata interneti kaudu.

Sellel aastal on suure tõenäosusega oodata Eestisse esimesi lüpsiroboteid, mistõttu tuleb Jõudluskontrolli Keskusel mõelda ka neile klientidele ja leida lahendused sellistes karjades jõudluskontrolli tegemiseks. Kuna seakasvatavatele mõeldud tarkvara Possu on seakasvatavate poolt leidnud sooja vastuvõtu, siis on Jõudluskontrolli Keskus arutlenud Possu programmi täiendamisele nuumikute osaga, kuid tänaseks päevaks puudub veel kindel otsus, kas nuumikute osa arendada või mitte.

Soovin Eesti Tõusigade Aretusühistu uuele juhatale esimehele Raivo Laanemaale palju jõudu uuel ametikohal.

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**JKK sai ICARi eritempli**

9. juunil kinnitas ICARi (Rahvusvaheline Jõudluskontrolli Komitee) üldkogu ICARi juhataste ettepanekul otsuse, mis annab Jõudluskontrolli Keskusele õiguse kasutada ICARi eritemplit. ICARi eritemplit võib kasutada kõikidel JKK dokumentidel. JKK on 28. organisatsioon, kellel on ICARi eritempli kasutamise õigus.

**Aktuaalsem seemendus-
jaama kultide nimekiri**

Maikuu sai ETSAÜ (Eesti Tõusigade Aretusühistu) ja JKK ühistööna valmis Tartu seemendusjaama kultide dünaamiline nimekiri otse JKK andmebaasist ETSAÜ kodulehele. Seni täiendasid ETSAÜ töötajad seemendusjaama kultide nimekirja käsitsi, kasutades JKK koduleheküljel avaldatud informatsiooni kultide kohta. Uue süsteemi kohaselt saabuvad andmed JKK andmebaasi seemendusjaama Possu kaudu ning pärast andmete kontrolli avaldatakse need automaatselt ETSAÜ koduleheküljel (www.estpig.ee) asuvas kultide nimekirjas.

35. ICARi kongress

4. - 10. juunil toimus Soome Vabariigis Kuopios 35. ICARi (Rahvusvaheline Jõudluskontrolli Komitee) kongress. Eestist osalesid kongressil Jõudluskontrolli Keskuse ja Veterinaar- ja Toiduameti esindajad. Kongress koosnes erinevatest seminaridest: INTERBULLi, ICARi laborite, FAO-ICARi ja ICARi seminar. Kongressi raames kinnitas ICARi üldkogu ka inspektorid, kelle ülesandeks on auditeerida ICARi finantstegevust. Inspektoriteks valiti Jay Mattison USAst ja Kaivo Ilves Eestist.

**Eesti piimatoodangu rekord
juba üle 16 000 kg**

Juunikuus ületasid kaks Põlva Agro OÜ lehma seni kehtinud piimatoodangu rekordi. Lehm **Linnu** kolmanda laktatsiooni toodang oli **16 369 kg**, mis on eesti lehmade seas läbi aegade suurim 305-päeva laktatsiooni piimatoodang. Lehm Hesa viienda laktatsiooni toodang oli 15 964 kg. Uus püstitatud rekord ületab seni kehtinud Põlva Agro OÜ lehma Rallu toodangu rekordi (15 783 kg piima) tervelt 586 kg võrra.

**Uuendused lüpsikarja
geneetilises hindamises**

Alates 17. maist 2006 on JKK kodulehekülje piimaveiste hindamise lehel esmakordselt avaldatud holsteini tõugu pullide välimikutunnuste rahvusvahelise hindamise tulemused Eesti skaalal ning pullide järjestus üldindeksi SKAV järgi.

Täiendused piimaveiste jõudluskontrolli meetodikas

“Piimaveiste jõudluskontrolli läbiviimise meetodika” punkt 5.9 täpsustab, milliseid vahendeid võib kontroll-lüpsil piimakoguse määramisel kasutada:

1. ICARi poolt tunnustatud piimameetrit, mis on viimase 12 kuu jooksul JKKs kontrollitud;

2. ICARi poolt tunnustatud elektroonilist piimamõõtmisvahendit, mis on viimase 12 kuu jooksul JKK poolt volitatud isiku

poolt kontrollitud;

3. kaalu, mis on akrediteeritud laboris kalibreeritud või taadeldud viimase 24 kuu jooksul. Nimetatud ajavahemik võib olla pikem, kui kalibreerimis- või taatlustunnistusel on näidatud järgmise kalibreerimise/taatlemise aeg. Kasutada võib kaalu, mille kalibreerimisel saadud mõõtmisviga ei ületa 0,2 kg.

Alates 1. juunist 2006 on Jõudluskontrolli

Keskusel kohustus (vastavalt Veterinaar- ja Toiduameti 31. mai 2005 ettekirjutusele) lõpetada jõudluskontroll karjades, kus kontroll-lüpsil ei kasutata lubatud mõõtmisvahendit.

Palume kõigil loomapidajatel jälgida seda, et kasutatavad piimameetrid ja kaalud oleksid õigeaegselt kontrollitud.

JKK sai ICARi eritempli

Kahes eelmises JKK Sõnumite numbris on olnud võimalus lugeda ICARi eritemplist ja sellest, kuidas Jõudluskontrolli Keskus eritempli kasutamise õigust on taotlenud. JKK jaoks lõppes eritempli taotlemine 9. juunil Kuopios toimunud 35. ICARi kongressil, kui ICARi juhatuse ettepanekul kinnitas ICARi üldkogu otsuse, mis andis Eestile õiguse eritemplit kasutada. Lisaks Eestile sai eritempli kasutamise õiguse ka Poola. Kahjuks ei tunnistanud Leedu jõudluskontrolli süsteemi eritempli vääriliseks.

JKK võib nüüdsest kõikidel oma trükistel kasutada ICARi eritemplit. ICAR on vastu võtnud otsuse, et Eesti oli viimane riik, kes taotles eritemplit seniste reeglite kohaselt. Siiani kehtinud korra puudus oli see, et jõudluskontrolli süsteemi hinnati ainult taotlemisel ning edaspidine ülevaatus puudus. Ja järjest avalikumalt tunnistati, et uut eritemplit omavatel riikidel on tihti parem ja usaldusväärsem süsteem, kui varem eritempli saanud riikidel. Uue korra kohaselt auditeeritakse riigi jõudluskontrolli igal kolmandal aastal. Seega peavad kõik eritemplit omavad riigid taotlema ICARilt oma jõudluskontrolliorganisatsiooni uuesti hindamist lähema kolme aasta jooksul. Eesti jaoks tähendab muudatus seda, et olles viimane eritempli saanud riik, antakse meile uus hinnang 2009. aastal. Uue korra eeliseks on see, et eritemplit omavad riigid on võrdselt heal tasemel.

Kokkuvõttes võin pärast kogu ICARi eritempli taotlemise protsessi kinnitada, et Eestis toimiv jõudluskontroll on heal ja usaldusväärsel tasemel.

Täna veelkord kõiki, kes on panustanud jõudluskontrolli süsteemi arendamisse!

Kaivo Ilves
Direktor

Uuendused lüpsikarja geneetilises hindamises

Maikus avaldatud lüpsikarja hindamistulemustega põhjalikumal tutvumisel märkab lugeja kahte uuendust.

- Kõikidel holsteini tõugu pullidel on nüüdsest välimikutunnuste aretusväärtused Eesti skaalal.

- Esmakordselt on esitatud pullide järjestus üldindeksi alusel.

Lehmade välimikutunnuste lineaarse hindamise andmeid on sihipäraselt kogutud ja salvestatud 1990ndate aastate algusest. Välimikutunnuste geneetiline hindamine toimub Eestis järjepidevalt alates 1997. a kevadest. Erinevalt jõudlustunnustest ja udara tervise tunnustest puudus meil aga praeguseni välimikutunnuste rahvusvaheline võrdlus.

Sobiv andmestik Interbulli rahvusvahelises hindamises osalemiseks on meil kasutada alates 1999. aastast, kui Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (ETKÜ) võttis kasutusele WHFF (Ülemaailmne Holstein-Friisi Föderatsioon) välimikutunnuste definitsioonid ja hindamise põhimõtted. Selle ajani toimus välimikutunnuste lineaarne hindamine valikuliselt, hinnates holsteini tõu esimese laktatsiooni lehmadest eelkõige testpullide tütreid. Rahvusvahelise hindamise nõudeks on karja kõikide esimese laktatsiooni lehmade lineaarne hindamine.

Tänaolev andmestik võimaldas teostada rahvusvaheliseks hindamiseks vajalikud geneetilise hindamise usaldusväärsuse ja stabiilsuse testid. Testhindamise läbisime edukalt ja praeguseks on meie koduleheküljel avaldatud viimase (mai 2006) rahvusvahelise hindamise ametlikud tulemused Eestis kasutatud holsteini tõugu pullide kohta. Sõltumata

riigist või riikidest, kus pull hinnati, on tema välimikutunnuste aretusväärtus avaldatud Eesti skaalal ja seega on kõik pullid omavahel vahetult võrreldavad. Edukas algus holsteini tõugu pullide välimikutunnuste rahvusvahelisel hindamisel on positiivseks stiimuliks ka eesti punast tõugu pullide rahvusvahelise testhindamise algatamiseks.

Senisest aktuaalsem on meie osalemine välimiku Interbulli hindamises ka seetõttu, et esmakordselt avaldatud üldindeksi saame arvutada ainult nendele pullidele, kellel lisaks jõudluse ja udara tervise aretusväärtusele on ka välimiku aretusväärtus Eesti skaalal. Üldindeks SKAV on erinevaid aretustunnuseid ühendav looma geneetilist võimekust ühe numbrina väljendav suhteline kogualetusväärtus. SKAV moodustati eesmärgiga väärtustada loomi, kelle järglased on eakaaslastega võrreldes kõrgema elupäevatoodanguga kauem karjaspüsivad lehmad. Eesti punase tõu puhul saame SKAVi avaldada Eestis hinnatud pullidele. Eesti holsteini tõu puhul saame SKAVi avaldada lisaks Eestis hinnatud pullidele ka kõikidele teistele holsteini tõugu pullidele Interbulli hindamistulemuste alusel. Senised jõudluse, välimiku ja udara tervise üldaretusväärtused jäävad valikukriteeriumiks ka edaspidi, kuid loodetavasti kujuneb üldindeks SKAV põhiliseks aretuslooma valimise kriteeriumiks.

Usume, et kõrge SKAViga aretuslooma kasutamine on tulus aretajale ja tõhus viis aretuseesmärkide saavutamiseks.

Mart Uba
Biomeetria sektori juhataja

Veiste põlvnemine

Jõudluskontrolli Keskuse andmebaasis on üle 2,37 miljoni veise andmed. Suurema osa nendest moodustavad praeguse karja esivanemad. Vanemate lehmade andmed pärinevad 1960-70ndate aastatest, mil Eestimaal hakati jõudluskontrolli arvutusi teostama elektronarvutitel. Tollaste arvutite enda ja andmekandjate ebapiisavate mälumahtude tõttu on need andmed kohati lünklikud, kuid me täiendame neid säilinud ja aretusühistu poolt kontrollitud lehmakaartide põhjal. Sellega tegeleb JKK põlvnemisandmete peaspetsialist. Eeskätt täiendame ja korrastame suuretoodanguliste lehmade ja nende eellaste andmeid. Viimasel ajal oleme asunud uurima, milliseid huvitavaid andmeid saab suuremahulisest andmebaasist välja võtta.

Kõige suurema järglaskonnaga veiste isa on JKK andmebaasi andmeil pull **Jaco** (25841) 32 616 järglasega, kellest 16 217 on emasloomad. Talle järgneb **Profil** (25965) 27 725 järglasega. Tegelik järglaste arv on kindlasti veidi suurem, kuna JKKl pole täpseid andmeid karjade kohta, kus jõudluskontrolli ei tehta.

Kui nüüd vaadata sama asja lehmade osas, siis kõige rohkem järglasi tõi ilmale kaua aega karjas püsinud Estonia OÜ lehm Emi (EE 732945), kelle 17 poegimisest sündis 16 elusvasikat, neist 8 lehm- ja 8 pullvasikat.

Kui lehmade isadepoolne põlvnemine läheb kas kohe või eelnevates põlvkondades välismaale, siis nende emad on enamasti kohalikku päritolu, sest emasloomi on imporditud vähe. Huvipakkuv on vaadelda lehmade põlvnemist nõu puhas emasliini pidi: lehma, tema tütreid, tütrtütreid jne. Selles osas on kõige arvukama järglaskonnaga 10.08.1974. a sündinud Väandra Katsesovhoosi lehm **Lõigu** (inv.nr. 1381). Temal on JKK andmebaasi põhjal olnud 10 järgmise põlvkonna vältel 224 lehmjärglast. Lõigu tegelik lehmjärglaste arv võib olla veel suurem, sest meile on seni teada vaid 1 tema tütar (10.12.1978. a sündinud Leegu). Leegul oli 6 poegimisest 6 tütar, mis ilmselt panigi aluse suurele järglaskonnale. Praegusel ajal on meie andmeil karjas 80 Leegu järglast, neist enamik Selja OÜs ja

Piistaoja Katsetalus (mõlemad tekkinud Väandra Katsesovhoosi baasil), kuid neid on sattunud veel mujalegi (Peri POÜsse, Soone Farm OÜsse, üksikuid on ka väiketaludes). Vanimana neist lüpsab ainsana veel 3. põlvest elusolev Lesta (EE 310763 sünd. 22.12.1994. a) Ants Roosilehe karjas. Seni noorim ja ainus 10. põlvkonna esindaja sündis 02.03.2006. a Peri POÜs. Lõigu eelpoolnimetatud tütar Leegu 2 tütrest said pulliemad. Leegu tütar Liiga lüpsis 1987. a viiendal laktatsioonil 10 011 kg piima ja oli emaks kolmele EHF pullile: Granaadile (24922), Geegelile (24760) ja Vuntsile (25595) ning tütrele Liirele, kes neljandal laktatsioonil andis 11 296 kg piima. Leegu teine tütar Leina lüpsis viiendal laktatsioonil 10 078 kg ja oli emaks samuti kolmele pullile: Feinerile (25084), Feinile (24697) ja Einole (24519). Neist viiel pullil on meie andmebaasis kokku 188 otsesest lehmjärglast (Feineril järglasi pole). Seega võime öelda, et Lõigu on olnud esiemaks sadadele Eesti lehmadele.

Arvukuselt järgmine on Estonia OÜ lehma **Naksi** (inv.nr. 927 sünd. 21.10.1971. a) "perekond", kus on teada 209 lehmjärglast 9 põlvkonnast. Ilmselt võib temagi tegelik järglaskond olla suurem, sest teada on 2 tütar, kuid oma 12 eluaasta jooksul võis tal neid olla rohkem. Nii nende kui ka teiste lehmade järglaskond võib olla veelgi suurem seetõttu, et enne taasiseseisvumist toimus aktiivne tõuloomade müük ida poole ja järglasi võib neil olla ka endise Nõukogude Liidu avarustes.

Suurim teadaolev põlvkondade arv - 12 - on Estonia OÜs 04.03.1968. a sündinud lehmale **Maile** (inv.nr. 3592). Temal on JKK andmetel 12 põlvkonna vältel olnud 200 lehmjärglast. Neid lehmi, kel on teada 11 põlvkonda, on 8 ja 10 põlvkonda on teada 51-l.

Mõnda huvitavat võib leida ka senise tipplehma **Rallu** (EE 1207309) põlvnemises, kelle käes oli juunikuuni Eesti 305-päevase piimatoodangu rekord 15 783 kg. Rallu esiema Rässu on pärit kunagisest Harju rajooni "Rahva Võidu" kolhoosist ning on sündinud 22.06.1978. a. Kui Lõuna-Eesti majandid hakkasid üle minema holsteini karjale, osteti üks tema tütre tütardest Põlva kolhoosi. Üks Rässu järgmise põlvkonna esindaja sattus Hiiumaale Tõnu Kapteini karja. Viimane müüs pärast jõudluskontrolli lõpetamist osa loomi Uusoja Tiidule ning Rässu "pere" vanim elusolev esindaja ongi seal. Sama lehma 2 tütar müüdi aga Adoranna OÜle, kus nad "tootsid" lihaveseid. Põlva Agro OÜ karjas on aga mitmeid Rallu emapoolseid sugulasi, kes on samuti hakkama saanud märkimisväärsete toodangutega, sh Rallu poolõde (EE 1203035) – 14 084 kg.

Inno Maasikas

Jõudluskontrolli andmetöötlusosakonna juhataja

35. ICARi kongress

Seekordne ICARi kongress toimus 4. - 10. juunil Soome Vabariigis Kuopios. Kongress koosnes erinevatest seminaridest: INTERBULLi seminar, ICARi laborite seminar, FAO-ICARi seminar, ICARi seminar. Jõudluskontrolli Keskuse esindajad võtsid sel aastal osa kolmest seminarist.

Interbulli koosolek koosnes kahest osast: teaduslikust seminarist ja nn ärikoosolekust. Ärikoosolekul esitati Interbulli Keskuse aastaaruanne ja ülevaade edasistest plaanidest. Oluliseks teemaks oli rahvusvahelise hindamise läbiviimise korraldamine. Jõuti kokkuleppele, et nelja korralise hindamise asemel toimub edaspidi kolm korralist hindamist ja testhindamisi on endiselt kaks. Uus hindamise graafik hakkab kehtima 2007. a augustis.

Teise olulise teemana käsitleti sigivustunnuste rahvusvahelise hindamise temaatikat. Erinevates maades kasutatavate

aretustunnuste paljususe tõttu on tunnuste grupeerimine ja hindamise valimine osutunud oodatust keerukamaks. Sigivustunnuste kavandatud testhindamine loodetakse probleemidest hoolimata läbi viia käesoleva aasta septembris.

Teaduslikul seminaril esitatud ettekanded võib tinglikult jagada järgmiselt: 1) sigivustunnuste hindamine; 2) ühine geneetiline hindamine Taani, Rootsi ja Soome andmetega (nn Põhjamaade mudel); 3) arengud erinevate maade rahvuslikus hindamises ja hindamistulemuste avaldamise temaatika; 4) hindamisprogrammide edasiarendamine.

ICARi laborite seminaril esinesid nii ICARi kui ka Rahvusvahelise Piimatööstuste Laboratooriumide Kontrolli Keskuse (CECA LAIT) poolt valitud esinejad.

Anti ülevaade ICARi laboratooriumite arengustaadiumitest aastatel 1994–2006 ja käsitleti tuleviku perspektiive. Rääkides tulevikust, rõhutati laboratooriumide kvaliteedisüsteemi sertifitseerimise vajadust. Sertifikaat oleks kehtiv 3 aasta jooksul ja sertifitseeritud laboratooriumidest moodustuks võrk, kus omavahel vahetatakse informatsiooni, korraldatakse väljaõpet ja auditeerimist ning võetakse osa ringtestidest.

Tähtsustati protseduurireeglitele vastavat piimaproovide analüüsimist. Kui varasematel aegadel tuli ühel laborandil analüüsida päevas 20–40 piimaproovi, siis kaasajal teeb üks automaatne piimaanalüsaator 500 proovi tunnis, määrates ühest proovist 6–8 piima kvaliteedinäitajat. See omakorda paneb laboratooriumile suure vastutuse analüsaatorite määramise täpsuse osas. Tulevikus peaks ICAR võimaldama paremat infovahetust laboratooriumide vahel, kasutades uusi tehnoloogiaid.

ICARi seminar jagunes teemade alusel erinevateks sessioonideks. Plenaaristungil andsid kongressi korraldajad ülevaate Soome põllumajandusest ja tõuaretusest. Järgnevatel sessioonidel räägiti lehmade tervisetunnuste parandamisest jõudluskontrolli ja geneetilise hindamise abil, uutest võimalustest piimaveiste jõudluskontrollis (täiustatud arvutusmeetodid, töövahendid), uute tehnoloogiate kasutuselevõttust jõudluskontrollis ja põllumajandusloomade identifitseerimisest. Ettekanded olid ka söötmisest ning lammaste, kitsede ja pühvlite jõudluskontrollist. Ühel sessioonil tutvustasid tootjad oma piimatootjale suunatud tootearendust ning uuringuid.

Toimus ka ICARi üldkogu, kus kinnitati uuendused rahvusvahelistes jõudluskontrolli eeskirjades, ICARi põhikirjas ning valiti ICARi juhatus uued liikmed. ICARi presidendiks sai Neil Petreny Kanadast.

Lisaks toimunud seminaridele külastasid osavõtjad Peltosalmsis asuvat põllumajanduskooli. Kooli juures esitleti Soomes kasvatatavaid piimatõuge (ääršir, holstein, lääne-soome ja ida-soome maatõug). Kongressil esitatud ettekanded võib leida aadressil: www.icar.org/kuopio_presentations.htm

Tähelepanu!

Suvekuudel jõuab JKK laborisse rohkem riknenud piimaproove. Kui proovid ei ole korralikult segatud, siis kuumade ilmade tõttu proovid riknevad. Rõhutame, et on väga oluline proovid 30 minutit pärast lüpsi läbi loksutada ning säilitada temperatuuril +2°C - +6°C.

Selle aasta sügisel saab paljudel jõudlusandmete kogujatel läbi tunnistuse kehtivusaeg. Uusi tunnistusi saab taotleda alates oktoobrist. Uue tunnistuse saamiseks tuleb läbida jõudluskontrollialaseid teadmisi kontrolliv test, mille viib läbi maakonna zootehnik-peaspetsialist.

Sigade andmetes esinevate vigade vähenemine

	2003 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv
Tõulisus	1670	244	204	100
Kahtlane isa	106	45	23	1
Kahtlane sünniaeg	504	153	107	96

Tööjuubelid

01.08.2006 Jelena Pellijeff - 25
 01.08.2006 Riina Tomusk - 25
 03.09.2006 Aarne Põlluäär - 5
 23.09.2006 Kaivo Ilves - 10

Seakasvatajate poolt enim vaadatud trükised

Seakasvatajate poolt enim vaadatud kodulehe trükised I poolaastal 2006

Päringud:

1. Paaride valik
2. Nooremiste aktuaalsed J_SAVid
3. Tartu KSJ kultide aktuaalsed aretusväärtused, v.a testkuldid
4. Tartu KSJ testikultide aktuaalsed aretusväärtused
5. Tartu KSJ aktiivsete kultide efektiivsus
6. Noorkultide aktuaalsed J_SAVid
7. Tartu seemendusjaama aktuaalsed aretusväärtused
8. Nooremiste aktuaalsed V_SAVid
9. Kultide tütarde keskmised pesakonna suurused
10. Kultide järglaste keskmised testiandmed

Vissi konkursid

15. juunil 2006 toimus Upal Saarte Viss, kus osales 14 loomaomanikku 43 loomaga. Eesti maatõu Vissiks sai Jaan Kiideri lehm Blondi. Holsteini tõu Vissi tiitli pälvis Jaan Kesküla lehm Dolly. Punase tõu Vissi tiitli pälvis Valjala POÜ lehm Trulla, kes valiti ka Saarte Vissiks. JKK tunnustab kõiki osalejaid ning võimaldab neil kasutada programmi Vissuke täispaketti tasuta käesoleva aasta juulikuust kuni detsembri lõpuni.

20. juunil toimus Ülenurmel eesti punase tõu Viss 2006, kus osales 13 loomaomanikku 54 loomaga. Tiitli pälvis AS Tartu Agro lehm Tess. JKK autasustas ka sel aastal esmaspoeiginud grupi võitjate omanikke. Esmaspoeiginud grupi kolm auhinnalist kohta pälvisid AS Tartu Agro lehmad: I koha Kanni, II koha Bella ja III koha Kaare.

Seminar seakasvatajatele

9. – 10. novembril 2006 korraldab Jõudluskontrolli Keskus seminari "Tarkusi seakasvatajale", kus esinevad erinevate ettekannetega teadlased Eesti Maaülikoolist ja Eesti Tõusigade Aretusühistust. Seminar toimub Pärnu Strand Hotellis ning seminarist osavõtt on tasuta. Täpsem informatsioon seminarile registreerimise kohta ilmub augustis.

Muhedat

Gorilla, lõvi ja kana vaidlevad, kes neist on kõige tugevam. "Kõik taganevad, kui ma vastu oma rinda trummi löön," ütleb gorilla. "Kõik põgenevad, kui ma mõiratan," ütleb lõvi selle peale. "Te ei suuda ettegi kujutada seda meedia tähelepanu, kui ma kasvõi korra aevastan," ütleb kana.

www.jkkeskus.ee
 keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus
 Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7735
Raamatupidamine	738 7700

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel.	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Västriku 2b; Tallinn	tel 655 7250	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2; Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Võrumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27; Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10; Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla; Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Võrumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2; Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30; Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1; Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86; Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6; Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10; Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215; Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19; Valga	tel 764 2995	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4; Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11; Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	R 10.00-13.00